

no fa continua per les muntanyes valencianes: *unes llises* 'un rocam encinglat': «La Sucarrà són eixes *lizes* que veu allà», Montesa; el Barranc *lízét* del Salt, un dels que formen la rosta Vall de Tàrbena (1932).

I en són quasi sinònims els derivats *llisar* i *lliser(a)*. Aquell és especialment mallorquí i de l'extrem Migjorn: «Vaig captar d'un arbust l'ombra espessa / allargada per sobre un *llisar* / on, rendit de fatiga i de vessa, / jo posava els meus ossos de pla», Guasp (*IdOr* ix, 135); «*ar lizá d' pny-rógò*» accident a la costa de Capdepera, i allà mateix dins la possessió de Canyamel hi ha un sementer *al lizás*, que m'explicaren «és un *řampá*» (1964); de la costa de Lluçmajor em ponderaven «n'hi ha de *lízal*». En el Sud del P. Valencià: «un *lízar* de penya» per una estesa de roca plana on caminàvem, a Parcent, igual a Castell-de-Castells, però també es pot aplicar a terres dures: «A *Les Foies* hi ha un *lizar* de tap», Fageca (1963). Variant el sufix, *lliser* a Menorca: «damunt un *llisé* de roques s'hi veuen dues marques redonenesques, com dues potades de cavall», Camps Merc. (*Folk. Men.* II, 72).

Hi ha el femení *llisera*, que en certes comarques ve a tenir el mateix sentit: «tal muntanya és tot *lízères*» 'superfícies de roca plana i llisa' a Torroja del Priorat, Granyena de les Garrigues, i la Granja d'Escarp (1935-6). Però en els Pirineus orientals, on això també és ben corrent, no vol dir ben bé el mateix sinó un 'petit còrrec' (cf. supra la *Canal Llisa*): «La font Coberta desaigna a la Ribera: forma una *lízèrø*», i, més aigües avall, ja prop del poble, una altra, «La *Llisera* dels Tallats», a Noedes (1960); cap al Canigó «agafareu una altra *llisera* que baixa ---», Estoer (1959); «vaig trigar molt més de lo que havia cregut a arribar a l'Alzinar Vell: *llisera* terruda i ufanosa, enclosa entre espadats que, devallant del peu de la cinglera soleya, anava endolcint-se fins al torrent», «--- Lladre d'honres! ---». Ja ni em sentia: sense tombar el cap, s'enfilà *llisera* amunt, gesticulant com un orat», Marian Vayreda (*Puny.* I, VII, 130 (104); VIII, 149 (119)); «*llisera* f.: lieu pierreux et glissant», Jampy (*Lliris, flors --- Muntanyes del Canigó*).

Llisent, -enta, adj., 'llenegós, relliscós'. Bastant limitat comarcalment i rar: «lo Roc de les Canals és una roca *llisenta*», pall. (Enviny, 1957). Doncs, -s- sonora com pertot; però en el Maestrat ho diuen amb -ss-: a Rossell hi ha «la Cova *Llissenta*» i, preguntant per què li diuen així: «és que és *llissenta*»; i muntanya amunt el guia me'n designa una altra, però en diu «la Cova *zlisènta*» (1961): o sigui aquí amb el radical verbal *esllissar*.

Abans d'entrar en el problema estrictament etimològic, encara convé tenir en compte un verb que acabarà d'aclarir les idees: *llisar* i variants, avui sobretot dels Pirineus, però que amb lleus variants ja fou antic i es troba en altres comarques, equivalent de 'lliscar' o 'relliscar': «havia plovinejat, / ---xò fa que les teules *llisaven*— / i, havia pas fet un pas, / que queia com un sabatà!», Saïset (*Perpiny.*, 81; *Catal. R.*, 124). Com en aquest cas, se sent tot al llarg del Pirineu posant-li com a subjecte la superfície que, pel fet

de ser llisa, fa relliscar: cerd. «el gispet *lízø* molt» (Portè, 1959), «la pinassa *lize*» V. de Boí (1972, etc.).

Però també amb subjecte de la persona o cosa que rellisca damunt d'una altra: aneu amb compte ací a no *lízal* Conat, 1960; «el sarró em deu haver *lízat* (el trobava a faltar, i se li havia escorregut espatlla avall) Er (1959); eventualment pot dir-se d'un terreny que s'essenega, quasi ensulsià, Codalet, 1960; o es pot dir, amb bona metàfora, del pas insensible del temps: «com aigua clara a flor de codolell / *llisa* el goig de la migdiada», Edm. Brazés (*L'ocell i les cireres*, 27); i amb un o altre d'aquests valors, sempre intransitiu, se sent fins en el Capcir (Els Angles, 1960) i el llegim en clàssics versos de J. Seb. Pons, a *Canta-Perdiu*, p. 90, o «--- vetllant a la serena, al ras de Canigó, / hom ou l'aigua *llisar* dintre la fondalada, / i com una música en tota la foscor: / la cabrada és al jaç ---» (*Estels a Muntanya*, 1919, v. 5).

Amb lleus variants de sons, o de formació, el retrobem en altres àrees o períodes: com ara amb -ss- sorda: «obligat al nostre riu Ebro --- a anar *llissant*, *llissant*, hasta beure les aigües salades del Mediterrani», escriu el tortosí Vergés Paulí (a *Espurnes* v, 131). Amb prefixos, entre ells *a*-, el posava Busa-N. (1507): «cayguda *alissant-se*: lapsus, -us», «caure *allissant-se*: labor» (B-I-6.44, B-III-4); en els cingles de Balcebre hi ha una gran penya que en diuen *l'elízèdò*; i fóra a tort que ens fixéssim massa en el fet que realment és molt llisa, car es tracta d'un derivat substantiu de lloc (-ador -ATORIUM), segurament perquè la gent jove hi van a divertir-se *allissant-s'hi*.

Però la variant que ha tingut més extensió és la forma prefixada amb *es-*: *eslízal-se*, *s a zlizát*, són l'expressió normal de 'relliscar' a gran part de l'Alt Pallars (és la resposta que rebo a Farrera, i a diversos pobles de Cardós i de Vall Ferrera, 1932-4); però també cap a l'Ebre: *esllisar-se* a Massalcoreig (1935), «pose bé el peu: que no *s arlize*» la Fatarella (1936), i d'allí al Sud (com ja hem vist a Tortosa), amb *ss* sorda: «*esllissar*: esvarar» al Maestrat (GaGirona, *Vocab.*).

Amb això anem a parar a formes més i més iguals a les del cast. *deslizarse*, sobretot cap a Aragó: *s'esllisa* 'rellisca' a la Vall de Gistau (BDC xxiv, 168): «al passar por un çelér m' he *zlisáto*: un tamborinazo, que no m'he fetó mica bien», Bielsa (1695); *esllisar* «relliscar, resbalar» a l'aragonès de Llittera (Binéfar: Coll Altabás; Fonz, *AORBB* II, 259).

Sobre l'etimologia de l'adjectiu *llis* ens orienten també les altres formes romàniques: port. *liso*, cast. ant. *liso* amb -s- sonora [c. 1340, Arx. de Hita], comprovada per diverses rimes medievals (ja en Juan Ruiz) i per la grafia dels lexicògrafs de 1490-1505; oc. *lis*, amb femení *lisa* (avui *liso*) de -s- sonora, i els derivats ja medievals *lizar* «enduire» i *lizat* «gllissant» (PDPF).

D'altra banda postulen clarament una base *LĪSĪUS altres formes romàniques: sard comú *līsu*, logud. *līyu*, campid. *līsyu* (MLWagner, *ASNSL* cxxxiv, 313-4), mentre que l'engad. *lisch*, it. *liscio*, exigeixen també una base en -IUS, i si bé no ens il·lustren sobre si la -s